

Voor mijn dochters

Ineke en Josien

Colofon

© 2018 Mariska van Doorn

Titel	Eco of ego? De toekomst schrijven wij!
Ondertitel	Oproep tot verinnerlijken
Druk	Eerste druk
Uitgegeven door	Mariska van Doorn Schrijvenderwijs
ISBN	978-94-6323-432-0
NUR	320 - literaire non-fictie algemeen
Auteur	Mariska van Doorn
Boekproductie	BoekenGilde
Illustraties	Josien van der Kuij
Tekstcorrectie	Hans Hoes
Omslag	De Lijn Design & Reclame

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, door middel van druk, fotokopieën, geautomatiseerde gegevensbestanden of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Een vijfde van de opbrengst komt ten goede aan Stichting Urgenda.
Deze organisatie strijdt op vreedzame wijze voor duurzaamheid,
voor de belangen van de aarde en dus voor ons.

December 2018, Mariska van Doorn

Voorwoord

Het gaat niet goed met de aarde. Dat weten we allemaal. Bijna elke dag kun je er in de media wel wat over lezen of zien. We snappen ook dat het twee voor twaalf is en dat het nu echt anders moet. Onze toekomst en die van onze kinderen is in gevaar. Maar ik hoor je denken: wat kunnen wij nou doen aan klimaatverandering, milieuvervuiling en het uitsterven van diersoorten? De schrijfster laat in dit boek zien dat duurzame verandering juist begint bij jou en bij mij. Zij vraagt ons daarom wat nu echt belangrijk voor ons is. En ze roept ons op om niet te wachten totdat anderen iets doen, maar zelf in actie te komen. Een noodzakelijke en hoopvolle boodschap in deze tijd, want zo schrijft zij: de toekomst schrijven wij!

Joost van Doorn

Inhoud

	Inleiding	9
	Eigen motieven onder de loep, eco of ego?	13
I	Twee voor twaalf	
	CO ₂ -uitstoot	23
	Koraalrif, een indicator	24
	Harde feiten	25
	De natuur verdwijnt	26
	Oude belangen, wij en zij	27
II	Wijzelf zijn het antwoord	
	De pijn van de aarde, onze pijn	31
	Hoopvolle signalen	34
	Mijn verantwoordelijkheid?	40
	De macht van de massa	41
III	Wat brengt ons tot duurzaam gedrag?	
	Bewustwording	49
	Eigen aandeel zien	51
	Vertrouwen	53
	Genoeg	55
	Welzijn	59
	Relatie en verbinding	61
	Verinnerlijken	64
	Zelfacceptatie	66
	Bij onszelf horen	68

Wie genoeg is, heeft genoeg aan genoeg	71
Waarom geen voorloper zijn?	73
De toekomst schrijven wij	74
Je kunt me altijd wakker maken	75
Bronnen	78

Inleiding

Terwijl we ons druk maken over de Nederlandse huizenmarkt en de laatste escapades van Trump en Poetin, schoffelen we de grond weg onder ons eigen bestaan. We misbruiken de aarde en maken grote delen ervan onleefbaar voor de mens. De bewijzen hiervoor dringen zich dagelijks aan ons op, niet alleen via het nieuws, maar ook zichtbaar, in en om huis. De tijd dringt, we weten dat we moeten ingrijpen, maar blijven CO₂ uitstoten. Naar aanleiding van de klimaatop COP24 van de Verenigde Naties in Polen, kondigt minister-president Rutte in december 2018 aan de prijs van de vliegtickets te verhogen met een taks van zeven euro. Niet nu maar in 2021. Zou dat voorkomen dat reizigers gaan vliegen? Zou hijzelf de trein gepakt hebben naar Katowice? Toen ik in het voorjaar van 2018 voor de zoveelste keer een journaalfragment voorbij zag komen van de steeds verder smeltende ijskappen wist ik: hier moet ik iets mee. Een trieste machteloosheid overvalt me iedere keer als ik zie hoe enorme stukken ijs van de eeuwenoude bergen breken en in het water verdwijnen. Dat beeld staat voor onze halsstarrigheid en ons onvermogen om te doen wat we zouden moeten doen: in overeenstemming leven met de natuur die ons in leven houdt. Ik ben opgegroeid met de leus: ‘Laat niet, als dank voor ‘t aangenaam verpozen, de eigenaar van het bos, de schillen en de dozen’ en voel me goed als ik zie dat er goed gedaan wordt aan de natuur. Ik vermoed dat iedereen die de schotsen in het water ziet schuiven hetzelfde voelt. Hoe komt het dan dat we niet internationaal onze krachten bundelen en ingrijpen, terwijl we zien dat de klimaatproblemen alle wereldbewoners bedreigen?

Wakker worden

Dit gaat me aan het hart. Ik had het er met een vriendin over en vertelde dat ik erover wilde schrijven. Zij vroeg me wat ik nu eigenlijk wilde overbrengen. Ik schoot vol en verklaarde dat ik eraan wil bijdragen dat mensen wakker worden, dat ze inzien waar het om draait. Dat ze vóelen dat overmatig consumeren niet gelukkig maakt en dat we daarmee onze leefomgeving vernielen. Het voelt zo rijk als je je passie kunt volgen en daarmee ook kunt bijdragen aan het geluk van anderen. Het voelt zo wezenlijk als je met mensen op één lijn zit, gedachtegoed deelt, samen kunt werken en dichterbij elkaar kunt komen. Het voelt zo heerlijk als je kunt genieten van wat mooi is. Dat heeft weinig te maken met consumeren en kopen, we kunnen met veel minder toe. Uiteraard moet je genoeg middelen hebben om rond te komen, in je onderhoud te kunnen voorzien. Maar toenemende materiële rijkdom hoeft geen doel op zichzelf te worden en draagt, als in de basisbehoeften voorzien wordt, weinig bij aan méér geluk.

Verzameldrift

Als mensen op hun tachtigste terugkijken op hun leven, zijn het de relaties die ze hebben opgebouwd die ze zich graag herinneren, niet hun mooie huis of auto. Het gaat in het leven niet om het kunnen kopen en verzamelen van spullen. Toch is dat waar we in het Westen een groot deel van onze tijd mee bezig zijn! Er lijkt vaak geen eind te komen aan onze verzameldrift. We hebben nooit genoeg, en dat gaat ten koste van onze leefomgeving en die van anderen. Moet het zover komen dat de bekende uitspraak van de Cree-indianen waarheid wordt: 'Pas als de laatste boom geveld, de laatste rivier vergiftigd, de laatste vis gevangen is, pas dan zal de mens vaststellen dat geld niet eetbaar is.' Hoe komt het dat we maar niet veranderen? En wat is ervoor nodig om dat wel op grote schaal te doen?

Doe ik genoeg?

Doe ik zelf dan wel genoeg, vraag ik me regelmatig af. Ik maak zelf wasmiddel of koop ecoschoonmaakmiddelen, ik eet biogroenten als dat kan en als m'n portemonnee het toelaat.

Ik douch minder, korter en kouder. Ik scheid m'n afval, bankier bij een groene bank, ben aangesloten bij een groene-energieleverancier en een groene verzekeraar. M'n verwarming staat lager en van de landelijke Warmetruierendag hebben wij thuis warmetruienmaanden gemaakt. Ons huis is gedeeltelijk geïsoleerd. Een nieuwe bank koop ik pas als de oude op is, ik repareer kleding en ik laat me niet opjagen door de nieuwste modetrend. Vlees eten hebben we afgeschaft, we vliegen niet en ik ondersteun natuurorganisaties zoals het WNF en Natuurmonumenten. Maar ik rijd nog steeds auto, heb geen zonne-energie, geen moestuin en deel geen tuingereedschap met de burens. Ik draag katoen, tank als ik haast heb bij Shell en zou vaker de fiets kunnen pakken. Aan de protestmars naar Parijs die de Stichting Urgenda organiseerde in de aanloop naar de klimaatconferentie heb ik niet meegedaan en ik heb nooit op de barricades gestaan voor het milieu. Tot nu toe dan.

Individuele kracht

Als alle aardbewoners zouden doen wat ik nu doe, en als alle wereldleiders en bazen van multinationals die individuele intenties op grote schaal zouden doorvoeren, zouden we dan de klimaatproblemen het hoofd kunnen bieden? Mijn geweten is nog niet zuiver. Toch en misschien ook wel daarom wil ik met dit pleidooi aansporen tot duurzaam gedrag. Omdat we alleen als we hier allen aan werken, van wereldleider tot wijkbewoner, kunnen bijdragen aan waar het om draait: een leefbaar leven voor iedereen. Wij schrijven de toekomst. Wat hebben we daarvoor nodig en wat vraagt dat van ons?

In opbouw naar een antwoord op die vragen schets ik in het eerste deel van dit boekje de ernst van de situatie, want we moeten weten wat er speelt voor we de motivatie kunnen vinden om in te grijpen.

Velen van ons zijn al bewust en ondernemen gericht actie. Actie die vertrouwen geeft in de goede wil van de medemens. Die hoopvolle initiatieven komen ruimschoots aan bod in deel II, als voorbeeld en om te laten zien wat er allemaal al gebeurt. Daarnaast benadruk ik dat we als individu veel kunnen betekenen voor het behoud van onze leefomgeving. In deel III beschrijf ik factoren die ertoe bij kunnen dragen dat ieder van ons beseft hoe belangrijk onze individuele inzet is. Factoren en innerlijke processen die kunnen leiden tot zelfliefde en authenticiteit en die maken dat we bereid zijn los van wat anderen doen actie te ondernemen. In het vertrouwen dat het goed komt. Want het is nog niet te laat. We moeten ons niet laten leiden door angst, maar inspiratie vinden in onze individuele kracht.